

XX-3517

Seat No. _____

Second Year B. A. Examination

April / May – 2003

Sanskrit (Principal) : Paper – IV

आचार्य मम्मटस्य काव्यप्रकाशः १-२-१०

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

सूचना : प्रश्नपत्रमां छापेल प्रश्नक्रमांक ज उत्तरवहीमां लपो.

Instruction : Write question-number in the answer-book as per the question paper.

- १ नीयेनामांथी कोर्ष पशु त्रशु ससंदर्ब समजवो : २०
- 1 Explain with reference to the context any three of the following : 20**
- (१) इति त्रयः समुदिताः न तु व्यस्ताः तस्य काव्यस्योद्भवे निर्माणे समुल्लासे च हेतुः न तु हेतवः ।
- (२) अत्र तदन्तिकमेव रन्तुं गतासीति प्राधान्येनाधमपदेन व्यज्यते ।
- (३) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।
- (४) विशेष्यं नाभिधा गच्छेत् क्षीणशक्तिर्विशेषणे इति ।
- (५) अत्र जयलक्ष्मी शब्दस्य केवलं कान्तावाचकत्वं नास्ति ।
- (६) अत्रान्तर्धानव्यसनरसिकत्वमारोपितधर्म एवेति पादत्रये रूपकपरिग्रहे साधकमस्तीति तत्सङ्कराशङ्का न कार्या ।
- २ नीयेनामांथी कोर्ष पशु भे उपर विवेचनात्मक नोंध लपो : २०
- 2 Write critical notes on any two of the following : 20**
- (१) कविसृष्टिः-ब्रह्मसृष्टिः ।
- (२) काव्यस्य प्रकाराः ।
- (३) जात्यादिवादः ।
- (४) मम्मटस्य पाण्डित्यम् ।
- ३ काव्यप्रयोजनानि – सविस्तर यर्थो. २०
- 3 काव्यप्रयोजनानि – Discuss fully. 20**
- अथवा / OR
- ३ काव्यप्रकाशना कर्तृत्वनो प्रश्न सविस्तर यर्थो. २०
- 3 Discuss fully about the problem of authorship of Kavyaprakash. 20**

- ૪ લક્ષણા કેવી રીતે પ્રવૃત્ત થાય છે તે સમજાવી તેના પ્રકારો સોદાહરણ ચર્ચો. ૨૦
4 Explain how does લક્ષણા operate and discuss the types of લક્ષણા with illustration. 20

અથવા / OR

- ૪ ‘વ્યંજના એક સ્વતંત્ર અને અગત્યની શક્તિ છે.’ – ચર્ચો. ૨૦
4 ‘વ્યંજના is an independent and important શક્તિ:’ – Discuss. 20

- ૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે અલંકારો સોદાહરણ ચર્ચો : ૭
5 (a) Explain with illustrations any two figure of speech of the following : 7

- (૧) ઉત્પ્રેક્ષા ।
 (૨) અપહ્નુતિ: ।
 (૩) વ્યતિરેક: ।
 (૪) સ્વભાવોક્તિ: ।
 (૫) કાવ્યલિઙ્ગ: ।

- ૫ (બ) નીચેના અલંકાર યુગ્મોમાંથી કોઈ પણ બેના ભેદ સ્પષ્ટ કરો : ૭
5 (b) Distinguish between the Alankaras in any two of the following : 7

- (૧) ઉપમા-રૂપકમ્ ।
 (૨) વિશેષોક્તિ-વિભાવના ।
 (૩) સામાન્ય-મીલિત ।
 (૪) દીપક-તુલ્યયોગિતા ।

- ૫ (ક) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બેના અલંકારો સમજાવો : ૬
5 (c) Recognise the Alankaras any two of the following : 6

- (૧) લિમ્પતીવ તમોઽઙ્ગાનિ વર્ષતીવાઙ્ગનં નભઃ ।
 (૨) અયમૈન્દ્રીમુખં પશ્યં રક્તશ્ચુમ્બતિ ચન્દ્રમા ।
 (૩) તાપેન ભ્રાજતે સૂરઃ શૂરશ્ચાપેન રાજતે ।
 (૪) કૃપણાનાં ધનં નાગાનાં ફણામણિઃ કેસરાશ્ચ સિંહાનામ્ ।
 કુલબાલિકાનાં ચ સ્તનાઃ કુતઃ સ્પૃશ્યન્તેઽમૃતાનાં ॥